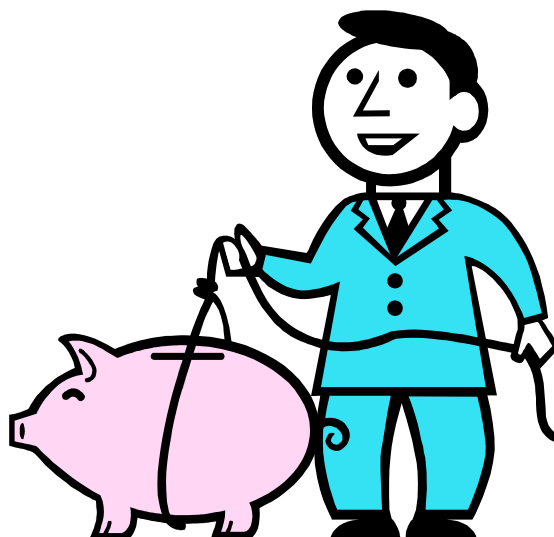

Pluslessen

Lesbrief 40. Budgetbeheer

Mimount maakt zich zorgen over haar financiële situatie: ze heeft elke maand te weinig geld. Haar vriendin Rabia helpt haar om haar geldzaken op een rijtje te krijgen.

Wat leert u in deze les?

- Woorden over geldzaken
- Wat is budgetbeheer, hoe doe je dat?
- Waar kunt u meer informatie en hulp vinden voor budgetbeheer?

Succes!

HET GESPREK

Opdracht 1. Lees het gesprek (deel 1)

U kunt het gesprek ook beluisteren via de website.

Budgetbeheer

Mimount maakt zich zorgen over haar financiële situatie. Ze belt haar vriendin Rabia op en vertelt haar over haar zorgen. De vriendinnen maken een afspraak om samen de geldzaken van Mimount door te nemen. Vóór die afspraak moet Mimount wel iets doen. Wat moet ze doen?

Rabia: Met Rabia Rakia.

Mimount: Hoi Rabia, met Mimount.

Rabia: Hoi Mimount, hoe gaat het?

Mimount: Ja, wel goed. En met jou?

Rabia: Met mij prima! Maar wat klink je somber. Is er iets aan de hand?

Mimount: Nee hoor. Of nou ja, eigenlijk wel ja. Ik maak me de laatste tijd nogal zorgen over mijn financiële situatie.

Rabia: O? Wat is er dan? Heb je soms schulden? Of heb je te veel gewinkeld?

Mimount: Nee, joh. Ik houd helemaal geen geld over om te winkelen! En schulden heb ik niet. Nou ja, ik heb geen geld geleend bij de bank. Maar wel bij mijn ouders, en bij mijn broer.

Rabia: En bij mij! Jaha, echt waar. Ik krijg nog een tientje van je. Van vorige week weet je wel.

Mimount: O ja, dat is waar ook. Ook dat nog.

Rabia: Ah joh, ik bedoel het niet zo serieus. Dat krijg ik nog wel een keer van je. Maar, wat is er nou aan de hand? Sta je rood?

Mimount: Ja, ik sta elke maand al rond de 10° rood.

Rabia: Maar, hoe komt dat dan?

Mimount: Nou, ik kan gewoon niet met geld omgaan, denk ik. Ik verdien niet veel, maar ook niet te weinig. Ik moet er wel van kunnen rondkomen. Volgens mij doe ik iets verkeerd.

Rabia: Wil je dat ik je help? Ik bedoel, zullen we je geldzaken eens doornemen? Ik wil dat best doen hoor. Volgens mij ben ik er ook best handig in.

Mimount: Oh, graag! Dat vind ik echt ontzettend aardig van je.

Rabia: Ah, joh. Het is wel goed. Wanneer spreken we af?

Mimount: Uhm, kan je overmorgen?

Rabia: Even kijken hoor. Dinsdag? Ja, dat kan. Ik kom wel naar jou toe dan, oké?
Dan heb je alles bij de hand, dat is handig.

Mimount: Ja, dat is een goed idee. Om acht uur?

Rabia: Prima. Alleen wil ik je wel iets vragen.

Mimount: Wat dan?

Rabia: Of je alvast op een rijtje zet wat je inkomsten en uitgaven per maand zijn.

Mimount: Oké, mevrouw de accountant. Ik doe m'n best.

Rabia: Ja, je moet er wel wat voor doen, hè? Of zoek je het toch liever zelf uit?

Mimount: Nee, nee! Ik ben heel blij dat je komt! Tot dinsdag!

Rabia: Oké, succes en tot dinsdag!

DE WOORDEN

Opdracht 2. Lees de woorden.

Lees de woorden hieronder. Zoek de woorden op in het gesprek op pagina 2 en 3. Zet een streep onder de woorden in de tekst.

U kunt de woorden ook beluisteren via de radioles op de website.

De woordenlijst deel 1

financieel

Financieel betekent dat het over geld gaat.

Bijvoorbeeld: Mimount heeft financiële problemen. Ze heeft elke maand te weinig geld.

overhouden

Als je geld overhoudt, dan heb je nog een beetje geld over nadat je alles betaald hebt. Je hebt niet al je geld gebruikt.

Bijvoorbeeld: Ik wil van mijn salaris elke maand honderd euro overhouden voor mijn spaarrekening.

winkelen

Als je winkelt, dan ga je naar een winkel om dingen te kopen, zoals kleren of dingen voor in je huis. Naar de supermarkt gaan is niet winkelen, maar boodschappen doen.

Bijvoorbeeld: Ik ga dit weekend winkelen. Ik heb een nieuwe jas nodig.

serieus

Als je serieus bent, dan ben je iemand die vaak goed nadenkt over dingen.

Bijvoorbeeld: Sam is nogal serieus. Meestal zit hij stil met een boekje in een hoekje.

rood staan

Als je rood staat, heb je schulden bij de bank. Je hebt meer uitgegeven dan je op je bankrekening hebt staan.

Bijvoorbeeld: Mimount staat altijd rood. Ze koopt meer dan ze eigenlijk kan betalen.

rondkomen

Als je kunt rondkomen, dan heb je genoeg geld om alles te kunnen betalen wat je moet betalen.

Bijvoorbeeld: Sinds mijn huur verhoogd is kan ik nog maar moeilijk rondkomen.

de geldzaken

Geldzaken zijn alle dingen die met geld te maken hebben.

Bijvoorbeeld: Mimount kan niet goed met geld omgaan. Geldzaken vindt ze lastig.

op een rijtje zetten

Als je dingen op een rijtje zet, dan maak je dingen duidelijker door het op te schrijven of er over te praten.

Bijvoorbeeld: Ik begrijp er niks meer van. Misschien moeten we alles even rustig op een rijtje zetten.

de accountant

Een accountant is iemand die voor zijn beroep andere mensen helpt met hun geldzaken.

Bijvoorbeeld: Mimount noemt Rabia voor de grap 'mevrouw de accountant'. Ze noemt haar zo omdat Rabia haar helpt met haar geldzaken.

Tip: Vraag eens aan vrienden hoe zij het beste woorden leren. Geef elkaar tips.

VRAGEN BIJ HET GESPREK

Opdracht 3. Waar of niet waar? Zet een kruisje.

	Waar	Niet waar
1. Mimount heeft geld geleend bij de bank.		
2. Rabia wil haar geld graag snel terug.		
3. Mimount geeft te veel geld uit.		
4. Rabia is accountant.		

De Nederlandse overheid en de Autoriteit Financiële Markten (AFM) informeren burgers over geldzaken, zoals rood staan en leningen. Een bekende campagne van de AFM is 'Geld lenen kost geld'. Kijk voor meer informatie op de website www.afm.nl/consumenten

Kijk voor de antwoorden op pagina 23

HET GESPREK

Opdracht 4. Lees het gesprek (deel 2)

U kunt het gesprek ook beluisteren via de website.

Rabia is bij Mimount op bezoek om Mimounts geldzaken door te nemen. Mimount maakt zich zorgen want ze staat vaak rood. Wat is Rabia's belangrijkste tip?

Mimount: Kijk, hier is mijn huiswerk: het overzicht van mijn inkomsten en uitgaven.

Rabia: Heel goed! Ik zal het eerst even bekijken, dan kunnen we het straks samen doornemen.

Mimount: Ja, dat is goed. Dan haal ik even de thee. En wat lekkers ..

Rabia: Hmmm!

Mimount: En, kom je eruit?

Rabia: Jawel. Wat ik alleen niet snap, is hoe het komt dat je vaste lasten zo hoog zijn. Die zijn meer dan de helft van je inkomsten!

Mimount: Ja, de huur, gas en licht, de verzekering. Dan is de helft van mijn salaris al op.

Rabia: Ja, en dan heb je ook nog een heleboel abonnementen. Daar kan je wel wat op besparen.

Mimount: Je hebt gelijk. Misschien moet ik de krant maar opzeggen.

Rabia: Ja, bijvoorbeeld. En ook een tijdschrift? Je hebt er nu drie!

Mimount: Oké, dat zou kunnen. Maar dan houd ik nog steeds niet veel geld over hoor.

Rabia: Nee, je moet nog veel meer veranderen! Je verzekeringen bijvoorbeeld, kan dat niet voor minder?

Mimount: Mijn ziektekostenverzekering kan wel goedkoper. Ik ben nu aanvullend verzekerd. Ik kan natuurlijk een basisverzekering nemen. Maar ja...

Rabia: Tja, daar moet je rustig over nadenken. En wat een sportkaarten heb jij zeg! Fitness, zwemmen, aerobics... Ben je echt zo sportief?

Mimount: Nee, ik ben bang van niet...

Rabia: Je moet één sport kiezen. Pas als je iets hebt opgezegd, mag je iets anders gaan doen. Zo doe ik het.

Mimount: Jeetje. Ben je echt zo streng voor jezelf?

Rabia: Streng? Ben je gek? Zo houd ik tenminste geld over voor andere leuke dingen: uit eten gaan, naar de film, winkelen...

Mimount: Nou goed dan. Wat moet ik nog meer stopzetten?

Rabia: Weet je, misschien kun je dat beter eerst zelf rustig bekijken. Je moet bij ál je uitgaven bedenken of je het belangrijk vindt

Mimount: Ja, dat is een goed advies! Dat ga ik doen. Maar wil je er nog wel een keer met me naar kijken?

Rabia: Natuurlijk, dat doen we. Nu hebben we het alleen nog maar over besparen gehad. We moeten het ook nog hebben over het afbetalen van je schulden. En over sparen, toch?

Mimount: Sparen? Dat zou helemaal geweldig zijn. Ik maak er wel een puinhoop van hè?

Rabia: Ach, joh. Je moet nu even doorbijten, maar het komt wel weer goed.

DE WOORDEN

Opdracht 5. Lees de woorden.

Lees de woorden hieronder. Zoek de woorden op in het gesprek op pagina 7 en 8. Zet een streep onder de woorden in de tekst.

U kunt de woorden ook beluisteren via de radioles op de website.

De woordenlijst deel 2

de vaste lasten

Vaste lasten zijn de kosten die elke maand terugkomen, zoals de huur en de kosten van gas, water, elektriciteit en telefoon.

Bijvoorbeeld: Rabia vindt dat Mimount hoge vaste lasten heeft. Ze heeft veel abonnementen en sportkaarten.

het abonnement

Als je een abonnement hebt, betaal je om iets regelmatig te krijgen of te kunnen doen.

Bijvoorbeeld: Mimount heeft een abonnement op de krant, drie abonnementen op tijdschriften en ook nog drie abonnementen bij sportclubs.

opzeggen

Als je iets opzegt, stop je met iets.

Bijvoorbeeld: Rabia denkt dat Mimount beter een paar abonnementen kan opzeggen.

streng

Als iemand streng is, heeft hij veel regels voor zichzelf of voor andere mensen.

Bijvoorbeeld: Rabia heeft als regel dat ze maar van één sportclub lid mag worden. Mimount vindt Rabia daarom erg streng voor zichzelf.

besparen

Als je geld bespaart, dan doe je dingen om minder geld uit te geven.

Bijvoorbeeld: Mimount kan geld besparen door een paar abonnementen stop te zetten.

De woorden gaan verder op de volgende pagina.

schulden afbetalen

Als je schulden afbetaalt, betaal je het geld terug dat je van iemand hebt geleend.

Bijvoorbeeld: Mimount betaalt haar schulden af. Ze geeft haar ouders en haar broer het geld terug dat ze van hen heeft geleend.

sparen

Als je spaart, bewaar je geld apart op de bank of thuis.

Bijvoorbeeld: Mimount wil graag geld sparen, zodat ze geld overhoudt om bijvoorbeeld op vakantie te gaan.

de puinhoop

Een puinhoop is veel rommel of veel problemen.

Bijvoorbeeld: Mimount heeft elke maand te weinig geld. Ze vindt dat ze een puinhoop heeft gemaakt van haar geldzaken.

EEN MOP

Saar en Moos liggen in bed. Moos ligt maar te draaien.

“Kun je niet slapen?” vraagt Saar aan Moos.

“Nee” zegt Moos. “Ik moet Isaac van beneden morgen 2000 euro betalen, maar ik heb het niet.”

“Ach joh” zegt Saar. “Maak je niet druk. Daar weet ik wel wat op.”

Saar stapt uit bed en stampet op de grond. Dan roept ze hard naar beneden: “Isaac! Moos zou je morgen 2000 euro betalen, maar hij heeft het niet hoor!”

Saar stapt weer in bed en zegt: “Zo, nu kan hij niet meer slapen.”

VRAGEN BIJ HET GESPREK

Opdracht 6. Waar of niet waar? Zet een kruisje.

	Waar	Niet waar
1. Mimount is haar hele salaris kwijt aan vaste lasten.		
2. Mimount moet al haar abonnementen opzeggen.		
3. Rabia vindt zichzelf streng.		
4. Mimount kan nu beginnen met sparen.		

Kijk voor de antwoorden op pagina 23

SAMENVATTING

Opdracht 7. Maak een korte samenvatting.

Schrijf in een paar zinnen op waar het gesprek over gaat.
Schrijf alleen de belangrijkste dingen op.

Vraag aan een (taal)vriend of hij uw samenvatting kan controleren.

GRAMMATICA

Opdracht 8. Moeten, willen, kunnen, mogen en zullen Hoe gebruik je deze werkwoorden?

Voorbeeld

Je wilt iemand helpen. Wat zeg je?

- Moet ik je helpen?
- Zal ik je helpen?

Het goede antwoord is: *Zal ik je helpen?*

Nu zelf

1. Iemand heeft een lastig probleem. Wat zeg je?

- Daar moet je goed over nadenken.
- Daar kun je goed over nadenken.

2. Je vraagt iemand nog eens te komen. Wat zeg je?

- Wil je nog eens komen?
- Moet je nog eens komen?

3. Iemand houdt zich niet aan de regels. Wat zeg je?

- Dat zal je niet doen.
- Dat mag je niet doen.

4. Je wilt iets voor iemand doen. Wat zeg je?

- Ik mag het voor je doen.
- Ik zal het voor je doen.

5. Iemand kan iets beter anders doen. Wat zeg je?

- Dat zal je beter anders doen.
- Dat kun je beter anders doen.

Kijk voor de antwoorden op pagina 23

SPREKEN

Opdracht 10. Iets vriendelijk vragen

In opdracht 8 heeft u geoefend met willen, kunnen, mogen en zullen. Deze werkwoorden kunt u ook goed gebruiken als u een vriendelijke vraag wilt stellen. Daar gaan we nu mee oefenen.

Doe je de deur dicht?

Met deze woorden kunnen we de vraag vriendelijker maken:

<i>kunnen</i>	Kan je de deur dicht doen?
<i>willen</i>	Wil je de deur dicht doen?
<i>zou kunnen</i>	Zou je de deur dicht kunnen doen?
<i>zou willen</i>	Zou je de deur dicht willen doen?
<i>alsjeblieft</i>	Doe je de deur dicht, alsjeblieft?
<i>even</i>	Doe je even de deur dicht?
<i>misschien</i>	Kan je misschien de deur dicht doen?

Als u meer van deze woorden gebruikt, wordt de vraag nog vriendelijker:

Zou je de deur misschien even dicht willen doen?

Wil je de deur even dicht doen, alsjeblieft?

Let wel op!

- *Met te veel woorden lijkt het juist weer alsof u het ironisch bedoelt: dan lijkt het juist alsof u het niet vriendelijk bedoelt.*
- *'Even' betekent zoiets als een korte tijd of een kleine moeite. Als u iemand om een gunst vraagt (u wilt bijvoorbeeld geld lenen van iemand) dan is het beter om 'even' niet te gebruiken! Beter is het om dan bijvoorbeeld te zeggen: Kan ik misschien tien euro van je lenen?*

1. Maak nu deze vragen vriendelijker:

Loop je mee?

.....
Mag ik iets vragen?

.....
Wilt u wachten?

.....
meerijden?

.....
Luister je naar me?

..... Mag ik

2. Bedenk nu met uw taalvriend nog meer vriendelijke vragen.

Kijk voor de antwoorden op pagina 23

SCHRIJVEN

Opdracht 11. Kan ik misschien geld van je lenen?

U heeft de laatste tijd veel onverwachte uitgaven gehad: de auto ging kapot, de energierekening was plotseling veel hoger dan normaal en uw verzekering is duurder geworden. U heeft even niet genoeg geld om al uw rekeningen te kunnen betalen. Schrijf een briefje naar een vriend(in) waarin u vraagt of u geld van hem/haar kan lenen. Leg uit waarom u het geld wil lenen, en wanneer u het weer terug zal betalen.

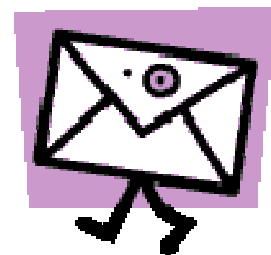
Let erop dat u het zo vriendelijk mogelijk vraagt (zie oefening 10 over *vragen vriendelijk maken*).

Beste

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Groeten,

.....

UITSPRAAK

Opdracht 12. Eh...?

Doe deze opdracht met een taalvriend.
Luister voordat u begint eerst nog een keer naar de radioles.

In de les hebben we geluisterd naar de klank 'u'. De klank 'u' hoort u bijvoorbeeld in de woorden:

de
je
we
terug
geweldig

In taalkundige boeken of woordenboeken wordt de 'u'-klank soms geschreven als ə

U ziet: de klank 'u' wordt op allerlei manieren geschreven.

De e en de i klinken als 'u' (van bus) als ze zonder accent (of 'klemtoon') worden uitgesproken. Kijk maar naar deze woorden:

<i>Je schrijft</i>	<i>Je zegt</i>
Beneden	bù-NEE-dù (of bù-NEE-dùn)
	<i>be</i> en <i>den</i> hebben geen accent, <i>ne</i> heeft wel een accent.
Vegen	VEE-gù (of VEE-gùn)
	<i>ve</i> heeft wel een accent, <i>gen</i> heeft geen accent.
Aardig	AAR-dùg
	<i>aar</i> heeft een accent, <i>dig</i> heeft geen accent.

Vaak als een woord eindigt op –en, -ig of -lijk, zeg je 'ù'

1. **Kunt u onderstrepen welke letters als 'u' worden uitgesproken?**
2. **Kent u nog meer woorden die eindigen op –en of –ig?**
3. **Doe deze opdracht samen met iemand.
Lees de woorden voor. Spreekt u ze goed uit?**

Spelen
Delen
Vergeten
Grappig
Gezellig
Lelijk

Kijk voor de antwoorden op pagina 24

DE WOORDEN

Opdracht 13. ‘Geld maakt niet gelukkig’

Wat betekenen deze uitdrukkingen? Verbind ze met de juiste omschrijving.

Een gat in zijn hand hebben ●	● <i>helemaal geen geld meer hebben</i>
Geld moet rollen ●	● <i>geld moet je niet sparen, maar uitgeven</i>
Geld over de balk smijten ●	● <i>hij geeft te veel geld uit</i>
Geld stinkt niet ●	● <i>het maakt niet uit waar geld vandaan komt</i>
Goedkoop is duurkoop ●	● <i>geld verspillen</i>
In het geld zwemmen ●	● <i>heel veel geld hebben</i>
Op een houtje bijten ●	● <i>wie zijn spullen voor een lage prijs wil hebben betaalt uiteindelijk soms veel geld aan reparaties etc.</i>
Op zijn geld zitten ●	● <i>gierig zijn: geen geld willen uitgeven</i>

1. Kent u nog meer uitdrukkingen met geld?
2. Bestaan deze of andere uitdrukkingen over geld ook in uw moedertaal? Of in een andere taal die u kent?

Kijk voor de antwoorden op pagina 24

Geld stinkt niet

Toen Vespasianus keizer werd van het Romeinse rijk had Rome grote financiële problemen. Vespasianus loste de situatie op door belasting te heffen op openbare toiletten. Zijn zoon had commentaar op deze ‘urinebelasting’, waarop de keizer antwoordde: “Geld stinkt niet”. Het geld werd wel verdiend met de riolering, maar het geld zelf stonk niet. Het betekent dus: het maakt niet uit waar het geld vandaan komt.

SPREKEN

Opdracht 14. Spreek samen!

Doe deze opdracht samen met iemand die goed Nederlands spreekt. Eén van jullie is 'A', de ander is 'B'. Lees de tekst hardop voor. Draai daarna de rollen om.

A: Ik moet je wat vertellen.

B: Wat dan?

A: Ik moet je wat vertellen.

B: Wat dan?

A: Ik heb een probleem.

B: Wat is er dan?

A: Ik heb een probleem.

B: Wat is er dan?

A: Ik sta elke maand rood.

B: Hoe komt dat dan?

A: Ik sta elke maand rood.

B: Hoe komt dat dan?

A: Ik kan niet goed met geld omgaan.

B: Hoezo niet?

A: Ik kan niet goed met geld omgaan.

B: Hoezo niet?

A: Dat weet ik niet.

B: Zal ik je helpen?

A: Dat weet ik niet.

B: Zal ik je helpen?

A: Nou, graag! Ik maak er echt een puinhoop van.

B: Ah joh. Het komt wel weer goed!

A: Nou, graag! Ik maak er echt een puinhoop van.

B: Ah joh. Het komt wel weer goed!

SPREKEN

Opdracht 15. Spreek samen!

Doe deze opdracht samen met iemand die goed Nederlands spreekt, misschien een (taal)vriend of uw buurman.

Lees de vragen. Stel elkaar om de beurt een vraag.

Hoort u nieuwe woorden? Schrijf ze op in uw woordschrift!

U kunt er ook voor kiezen uw taalvriend met 'je' aan te spreken.

1. Praat met elkaar over geld uitgeven.

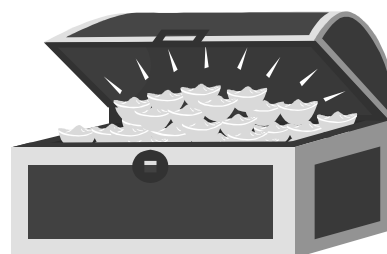
- Wat is uw grootste kostenpost: waar geeft u het meeste geld aan uit?
- En waar geeft u graag uw geld aan uit?
- Waar geeft u liever geen geld aan uit?

2. Praat met elkaar over geld sparen.

- Heeft u een spaarrekening?
- Kunt u goed sparen?
- Wat vindt u een goede manier om geld te sparen (vindt u het beter om bijvoorbeeld automatisch een gedeelte van uw salaris op uw spaarrekening storten, of kijkt u liever per maand wat u opzij legt)?
- Waarom spaart u wel/niet?
- Heeft u spaargeld nodig voor iets speciaals in de toekomst?

3. Praat met elkaar over schulden.

- Heeft u wel eens schulden gemaakt?
- Bij wie?
- Hoe heeft u de schulden weer afbetaald?
- Heeft u wel eens hulp gehad om financiële problemen op te lossen?
- Vindt u het vervelend om schulden te hebben?

LEZEN

Opdracht 16. Lees de tekst.

Lees de informatietekst over Budgetbeheer. Beantwoord daarna de vraag van de les op de volgende pagina.

Budgetbeheer houdt in: het beheren van het budget. Het *budget* is het geld dat u hebt. Uw budget wordt bepaald door uw inkomsten en uitgaven. Het *beheer* van uw budget wil zeggen: hoe u met uw geld omgaat.

Het is natuurlijk voor iedereen belangrijk om goed zicht te houden op zijn inkomsten en uitgaven. De manieren waarop mensen dat doen verschillen. De één houdt zijn bankrekening goed in de gaten, terwijl de ander een kasboek bijhoudt. Mensen met een eigen bedrijf schakelen vaak een accountant in om hun financiën te regelen.

In economisch slechte tijden is het extra belangrijk om goed op de centen te passen. Als u uw baan dreigt kwijt te raken, krijgt u te maken met een lager inkomen. Als u een nieuwe woning heeft gekocht, maar uw oude huis niet kunt verkopen, krijgt u dubbele woonlasten. Dit kan grote gevolgen hebben voor uw inkomsten en uitgaven.

Bij goed budgetbeheer gaat het om controle houden over uw inkomsten en uitgaven. De inkomsten bestaan uit het salaris van jezelf en partner, en uit de toeslagen die je via de Belastingdienst ontvangt. Denk bijvoorbeeld aan huurtoeslag, kinderopvangtoeslag, hypotheekrenteaftrek en nog veel meer.

De uitgaven bestaan voor het grootste deel uit de vaste lasten: de huur of hypotheeklasten, gas, water en licht, de telefoonkosten, de verzekeringen, de gemeentehellingen, de abonnementen et cetera. Als u geld moet besparen is het raadzaam om uw vaste lasten op een rij te zetten en na te gaan waarop u maandelijks zou kunnen bezuinigen. Het [Persoonlijk Budgetadvies](#) op de website van het Nibud (het Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting) is bijvoorbeeld een handig hulpmiddel om uw inkomsten en uitgaven op een rijtje te zetten. Het bevat een rekenmodule die u laat zien waar u relatief veel aan uitgeeft en waar u ruimte heeft om te bezuinigen. Inzicht in uw inkomsten en uitgaven is bovendien een goede basis om geld apart te houden voor toekomstige uitgaven. Dit heet [budgetteren](#). Door te budgetteren gaat u bewuster om met uw geld en kunt u grote uitgaven beter plannen.

VRAAG VAN DE LES

Hoe heet de instelling die u helpt uw vaste lasten op een rij te zetten?

Kijk voor het antwoord op pagina 22

PRAKTIJK

Opdracht 17. Budgetteren

Let deze week goed op uw uitgaven.

Waar geeft u uw geld aan uit? Waar let u op als u iets koopt? Let u op de prijs van de dingen die u koopt? Zijn er dingen waar u op zou kunnen besparen?

Geef uzelf drie tips voor goed budgetteren. Schrijf deze tips op.

MEER INFORMATIE ZOEKEN

‘u’ - ə

Neem een stukje (ongeveer 5 minuten) van het journaal op, of bekijk een uitzending via internet. Luister goed en schrijf precies op wat u hoort.

Let op: kunt u horen hoe de woorden die eindigen op –en worden uitgesproken?

Hoort u woorden die met ‘e’, ‘i’ of ‘ij’ worden geschreven maar die met ‘u’ worden uitgesproken?

Laat uw tekst controleren door een vriend. U kunt ook samen de uitspraak oefenen van woorden met ‘u’.

Er zijn nog veel meer websites waar u informatie en tips kunt vinden over zuiniger leven en geld besparen. Maar let op! Op dit soort websites staan vaak ook advertenties. Ook daar wil men u dus graag iets verkopen..

www.leren.nl/rubriek/dagelijks_leven/geld/besparen/

www.budgetterenmetkinderen.com

www.zuinig.info,

www.tipsomtebesparen.nl

HOE GAAT HET?

Opdracht 18. Evaluatie. Nieuwe woorden.

Kent u de woorden? Kruis aan.

- besparen
- de geldzaken
- de puinhoop
- de vaste lasten
- financieel
- het abonnement
- op een rijtje zetten
- opzeggen
- overhouden
- rondkomen
- rood staan
- schulden afbetalen
- serieus
- sparen
- streng
- winkelen

Opdracht 19. Evaluatie. Kunt u dit nu?

Deze les ging over Mimount. Zij maakt zich zorgen over haar financiële situatie. Haar vriendin Rabia helpt haar om haar geldzaken op een rijtje te zetten en te kijken waar Mimount op kan bezuinigen.

En u? Begrijpt u informatie over geldzaken? Kunt u dat nu goed? Of een beetje? Of vindt u het nog erg moeilijk? Zet een kruisje.

	Goed	Een beetje	Moeilijk
Informatie over geldzaken begrijpen			
Praten over geldzaken			
Meer informatie of hulp zoeken			

ANTWOORDBLAD

Opdracht 3

1. Niet waar.
2. Niet waar. Ze zegt dat ze het geld nog wel een keer krijgt. Ze heeft dus geen haast.
3. Waar.
4. Niet waar. Het is een grapje van Mimount.

Opdracht 6

1. Waar.
2. Niet waar. Ze moet er in ieder geval wel één opzeggen.
3. Niet waar. Ze vindt dat ze meer kan genieten door goed op haar geld te letten.
4. Niet waar. Mimount moet eerst haar schulden afbetalen.

Opdracht 7 (voorbeeld)

Dit is een voorbeeld. Vraag een vriend(in) om uw eigen samenvatting te controleren.

Mimount belt Rabia omdat ze zich zorgen maakt over haar financiële situatie. Ze staat elke maand rood omdat ze niet met geld kan omgaan. Rabia wil haar helpen om alles op een rijtje te zetten. Mimount maakt een lijst van haar inkomsten en uitgaven. Samen kijken ze op welke uitgaven Mimount kan besparen.

Opdracht 8

1. Daar moet je goed over nadenken.
2. Wil je nog eens komen?
3. Dat mag je niet doen.
4. Ik zal het voor je doen.
5. Dat kun je beter anders doen.

Opdracht 10 (voorbeeld)

Dit is een voorbeeld. Er zijn veel antwoorden mogelijk. Vraag een vriend(in) om uw zinnen te controleren.

Wil je even meelopen?

Zou ik u iets mogen vragen?

Wilt u even wachten?

Zou ik misschien mee mogen rijden?

Luister je even naar me, alsjeblieft?

Opdracht 11

Laat een vriend(in) uw brief controleren.

Opdracht 12

Spelen

Delen

Vergeten

Grappig

Gezellig

Lelijk

Opdracht 13

Een gat in zijn hand hebben	-	hij geeft te veel geld uit
Geld moet rollen	-	geld moet je niet sparen, maar uitgeven
Geld over de balk smijten	-	geld verspillen
Geld stinkt niet	-	het maakt niet uit waar geld vandaan komt
Goedkoop is duurkoop	-	wie zijn spullen voor een lage prijs wil hebben betaalt uiteindelijk soms veel geld aan reparaties etc.
In het geld zwemmen	-	heel veel geld hebben
Op een houtje bijten	-	helemaal geen geld meer hebben
Op zijn geld zitten	-	gierig zijn: geen geld willen uitgeven

Vraag van de les

Een handig hulpmiddel om uw inkomsten en uitgaven op een rijtje te zetten vindt u op de website van het Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting, het Nibud. Dit is een onafhankelijke instelling voor tips en adviezen over omgaan met geld. Kijk eens op www.nibud.nl